

МИ
А Л Е К С А Н Д А Р I

по милости Божјој и вољи народној

Краљ Србије

Проглашавамо и објављујемо свима и свакоме, да је Народна Скупштина, решила и да смо ми потврдили и потврђујемо :

З А К О Н

О

ПОТПОМАГАЊУ ДОМАЋЕ РАДИНОСТИ (ИНДУСТРИЈЕ).

Члан 1.

Овлашћује се Краљевска Влада да може, ради унапређења домаће радиности (индустрије) давати индустријским подузетницима олакшице по овом закону, и то како појединцима тако и акционарским друштвима.

Члан 2.

Ове се олакшице могу давати оним индустријским подuzeћима, која се желе одомаћити, али која прерађују у извесноме већем степену какву домаћу или страну сировину или полупрерађевину, а од значаја су за домаћу привреду.

Подuzeћа, што прерађују руде, могу такође добити олакшице овога закона, поред оних, што им даје рударски закон.

Члан 3.

Поменута индустријска подuzeћа могу добити поластицу на ове олакшице :

а) да се ослободе царине и свију царинских такса на увоз машина, машинских делова, справа, алата и свега другог, што служи за уредбу (инсталирање) подuzeћа, а тако исто и на увоз грађе ма од каквог материјала, која је потребна за подизање подuzeћа, ако, је у земљи нема;

б) да се ослободе царине и свију узгредних такса које се на царинарницама плаћају на увоз страних сировина и полупрерађевина, потребних им за прерађивање, којих у земљи нема никако, или их нема у довољној количини и у одређеној каквоћи;

в) да се ослободе непосредних пореза, пореза на обрт и свих приреза: државних, окружних, среских и општинских;

г) да се ослободе царине и свију узгредних такса на извоз својих прерађевина;

д) да им се дозволи сеча грађе по такси у државним шумама за грађење зграда, путова, мостова и других подузетничких послова; а тако исто и оне грађе, коју прерађују у подузећу;

ђ) да имају првенствено право служити се водама из река, потока и водопада, придржавајући се прописа закона о водама и њиховој употреби;

е) да им се дозволи да са државног или општинског земљишта ваде бесплатно: камен, песак, шљунак, лапорце, гипс, глиновите земље и друге сличне материјале, потребне им за подизање и рад подузећа, а и приватна земљишта могу добити за тај смер по закону о заузимању непокретних добара (експропријација) за потребу грађења железница од 16. јануара 1880. године;

ж) да добијају угаљ из државних рудника по цени колико државу стаје, у колико претиче преко државних потреба;

з) да им се уступи за подизање подузећа бесплатно у својину празно државно земљиште до једног хектара; али тапију на то земљиште добиће тек онда, кад отпочну рад и кад испуне обавезе члана 5. овог закона;

и) за грађење путова, железница, водовода и канала, ради везивања подузећа са путовима, железницама и водама да добију државна и општинска земљишта бесплатно, а приватна по закону о заузимању непокретних добара (експроприација) за потребе грађења железница од 16. јануара 1880. године, но за извршење тих грађевина потребно је одобрење министра народне привреде и министра грађевина, а за водове и канале и одобрење санитета;

ј) да им се смањи на српским државним железницама подвозна цена за 25% испод тарифе за пренос: грађе, машина и њихових делова, справа, алата, сировина, полупрерађевина и свега осталог, што је потребно за грађење, уредбу и рад подузећа; а тако исто и за пренос њихових прерађевина кад их извозе ван земље;

к) да им се врате ако су платили царину и царинске дажбине на увезену сировину или полупрерађевину, кад их извозе у иностранство, прерађене у свом подузећу.

Члан 4.

Потребе државне (сем војних, за које има нарочитих закона), окружне, среске и општинске подмириће се првенствено прерађевинама повлашћених подузећа са 10% скупље од просечне цене, што те прерађивине имају у то доба на лондонском, парискџм, берлинском и бечком тржишту додајући им трошкове преносне и царину. Ако неку прерађевину израђују два или више повлашћених подузећа, тада ће она делити поменуте набавке сразмерно величини подузећа.

Ову повластицу о набавкама неће уживати повлашћена подузећа ако не повлашћена домаћа подузећа понуде нижу цену од оне, која се одобрава повлашћеним подузећима.

Држава може с неким новим повлашћеним подузећем (ако таквог нема у земљи) и пре отпочетог рада закључити уговор о набавци његових прерађевина, ако подузетник да јемство за испуњење уговора. Рок овоме уговору може бити до пет година, а цена робе утврдиће се по њеној просечној цени, што је има у доба лиферовања, на лондонском, парискџм, берлинском и бечком тржишту додајући јој 10% пре носни трошак и царину са свима царинским таксама. Ове уговоре закључује надлежни министар по одобрењу Министарског Савета.

Члан 5.

Индустријско подузеће може добити олакшице овога закона, ако се обвеже:

а) да ће уложити најмање 50.000 динара, или да ће имати најмање 50 радника;

б) да ће завести савремени начин прерађивања сировине;

в) да ће после пет година бити најмање половина радника српски држављани;

г) да ће спремити раднички подмладак; и

д) да ће основати раднички фонд за обезбеђење њихово и њихових породица на случај болести, смрти и онеспособљења. У овај фонд улагаће радници $\frac{2}{3}$, а подузеће $\frac{1}{3}$, док не достигне суму потребну за горњу сврху; за то време пак осигураваће подузеће своје раднике код некога домаћег осигурачког друштва, а премије осигурања полагаће радници с $\frac{2}{3}$, а подузеће са $\frac{1}{3}$. Ближе одредбе о осигурању радника прописале се статутима, које одобрава министар народне привреде.

Члан 6.

Олакшице овога закона даваће се поменутиим индустријским предузећима на рок од 10 година, рачунајући од дана потписа Краљева указа. Те ће се олакшице давати: све или поједине, у целости или делимично, што ће зависити од важности подузећа и од ступња прерађивања сировине.

Ну, већа подузећа у која се уложи преко милијун динара, а од великога су значаја по привредне интересе земаљске, могу добити ове олакшице на рок до двадесет година.

Кад истекне рок повластици, не може се продужити нити обновити.

Кад постојећа индустријска подузећа подмирују сву земаљску потребу својим прерађевинама, тада се неће давати повластице новим подузећима за такве исте прерађевине.

Члан 7.

Олакшице овога закона дају се индустријским подузећима Краљевим указом на предлог министра народне привреде, а по саслушању Министарског Савета. У указу ће се побројати олакшице које се дају, време њихова трајања и погодбе под којима се дају.

Члан 8.

Повлашћена подuzeћа морају отпочети рад у року од једне године. У противном случају губе добивене олакшице и уступљена им земљишта.

Ако неко подuzeће не може из неодољивих узрока отпочети рад у року од једне године, може му Министар народне привреде, по одобрењу Министарског Савета, продужити рок још за једну годину, ако је већ отпочело подизање зграда.

Члан 9.

Повластица ових подuzeћа може прећи само на законе наследнике, а на трећа лица може се пренети само онда, кад је подuzeће прорадило. Овај пренос одобрава Министар народне привреде, по решењу Министарског Савета.

Члан 10.

Надзор над повлашћеним индустријским подuzeћима води Министар народне привреде. Он ће их за неиспуњавање обавеза, побројаних у чл. 5., прво опоменути, а за тим ће им обуставити дате им олакшице, докле обавезе не испуне.

Члан 11.

Подuzeћа, која уживају повластице по закону „о потпомагању индустријских предузећа“ од 31. децембра 1873. године, уживаће те повластице до одређенога им рока, и после обнародовања овога закона.

Ну Министар Народне привреде може, по одобрењу Министарског Савета, давати олакшице овога закона и овим подuzeћима до истека задобивене повластице, ако би неко ново подuzeће истог рода добило повластицу по овом закону. Но она ће примити у том случају све обавезе овога закона.

Члан 12.

Неповлашћена и занатлиска подuzeћа могу добити такође олакшице на извоз у иностранство, предвиђене у чл. 3. под г., ј. и к. овога закона. Ово даје

Министар народне привреде по одобрењу Министарског Савета.

Члан 13.

Министар народне привреде прописаће правила о извршењу овога закона.

Члан 14.

Овај закон ступа у живот кад га Краљ потпише и тада престаје важити закон „о потпомагању индустријских предузећа“ од 31. децембра 1873. године, као и све друге законске одредбе, које су му противне.

Препоручујемо Нашим министрима: народне привреде, финансија, унутрашњих дела и грађевина, да овај закон обнародују и о извршењу се његовом старају; властима пак заповедамо да по њему поступају; а свима и свакоме, да му се покоравашу.

16. јула 1898. год.
у Нишу.

(М. II.)

Видео и ставио државни печат,
чувар државног печата,
Министар правде,

К. Н. Христић с. р.

АЛЕКСАНДАР с. р.

Министар
народне привреде,

С. М. Лозанић с. р.

Министар финансија,

Ст. Д. Поповић с. р.

Министар грађевина
генерал,

Јов. Атанацковић с. р.

Министар
унутрашњих дела,

Јевр. А. Андоновић с. р.